

Anti-Pestprotocol

Januari 2022

Van	Quadraten
Beleidsafdeling	Directie en ICT Beheer
Ondersteunend	Ouderraad (OR) en/of Medezeggenschapsraad (MR)
Aan	Leerlingen, ouders/voogden, leerkrachten en ondersteunend personeel
Betreft	Anti-pestbeleid Primair of Basis Onderwijs
Document	YSNS 13091 – Revisie 3.4 – <i>januari 2022</i>

Anti-pestbeleid Primair of Basis Onderwijs

Een (anti-)pestbeleid is een handelingsplan voor de school. Het plan legt vast welke stappen de school gaat zetten in het geval van pesten: met wie wordt er gepraat, wie zijn daarbij en wat is de volgende stap.

Inhoud

Inhoud	3
1 Inleiding	4
2 Pesten: algemene informatie	5
2.1 De gepeste leerling	5
2.2 De pester	6
2.3 De meelopers en de andere leerlingen	7
2.4 Het aanpakken van pesten	7
3 Anti-pestbeleid: uitgangspunten	8
3.1 Algemene en schoolspecifieke aanpak	8
3.2 Preventieve maatregelen (schools specifiek in te vullen door de school)	8
4 Het stappenplan na een melding van pesten (schools specifiek in te vullen door de school)	11
4.1 Plan van aanpak	11
4.2 Schorsing	13
4.3 Schoolverwijdering	13
5 Cyberpesten	14
5.1 Wat is cyberpesten?	14
5.1.1 Hoe wordt er gepest?	14
5.1.2 Wat is het verschil tussen pesten en cyberpesten?	14
5.1.3 Het stappenplan voor de school na een melding van cyberpesten	15
6 Bijlagen	16
Bijlage I: Nationaal onderwijsprotocol tegen pesten	16
Bijlage II: Leidraad voor een gesprek met de gepeste leerling	17
Bijlage III: Leidraad voor een gesprek met een leerling die pest	18
Bijlage IV: Bruikbare links bij (cyber)pesten	19

1 Inleiding

Dit is het anti-pestbeleid van onze school. Enerzijds bevat het richtlijnen bij geconstateerd pestgedrag, anderzijds bevat het voorwaarden en activiteiten die pesten kunnen voorkomen. Alles wat we willen doen voor onze leerlingen staat of valt bij de signalering en/of melding van pestgedrag.

Deze informatie is erop gericht om alle volwassenen (het schoolpersoneel en de ouders) en het liefst ook jongeren, op de hoogte te brengen van alles wat de school wil doen om een zo veilig mogelijk schoolklimaat te scheppen. Het heeft als belangrijkste doel om het vertrouwen van allen te winnen op een gebied waar nog te vaak wantrouwen overheerst. De acties die we ondernemen zijn niet statisch. Afhankelijk van alle andere ontwikkelingen binnen de school, zal ook het handelen rond pesten zich verder ontwikkelen. In dat geval zal dit anti-pestbeleid aangepast worden.

2 Pesten: algemene informatie

‘Erbij horen’ is voor veel leerlingen op school belangrijk. Er anders uitzien, kleding, niet goed zijn in sport, een ander ras of geloof, andere opvattingen: dit kunnen allemaal redenen zijn om buiten de groep te liggen op school. We spreken van pesten wanneer dezelfde leerling voortdurend fysiek of psychologisch geïntimideerd wordt. Er is dan sprake van een patroon van pesterijen en/of mishandeling. Naar schatting krijgt minstens 15 % van de leerlingen ermee te maken als pester of slachtoffer. Uit onderzoek blijkt zelfs dat één op de vier kinderen (ongeveer 375.000) in het basisonderwijs slachtoffer is van pestgedrag.

Het lastige is dat veel pestgedrag zich in het verborgene afspeelt zodat het moeilijk is om er grip op te krijgen. En zelfs als het pestgedrag wordt opgemerkt, weten leerkrachten en anderen niet altijd hoe ze ermee om kunnen gaan. De laatste jaren heeft pestgedrag zich op een nieuwe manier ontwikkeld. Door het vele gebruik van internet en mobieltjes is pesten nog anoniemer geworden.

Diverse pestvormen zijn:

- **Verbaal**
Vernederen, belachelijk maken schelden, dreigen, kwetsende bijnamen, gemene briefjes, mailtjes en sms’jes schrijven.
- **Lichamelijk**
Trekken aan kleding, duwen en sjoeren, schoppen en slaan, krabben, aan haren trekken, wapens gebruiken.
- **Achtervolging**
Opjagen en achterna lopen, in de val laten lopen, klem zetten of rijden, opsluiten.
- **Uitsluiting**
Doodzwijgen en negeren, uitsluiten van feestjes, bij groepsopdrachten.
- **Stelen en vernieling**
Afpakken van kledingstukken, schooltas, schoolspullen, klieren op boeken, banden lek prikken, spullen beschadigen.
- **Afpersing**
Dwingen om geld of spullen af te geven, het afdwingen om iets voor de pestende leerling te doen.

2.1 De gepeste leerling

Sommige leerlingen lopen meer kans gepest te worden dan anderen. Dat kan met hun uiterlijk, gedrag, gevoelens en sociale uitingsvormen te maken hebben. Ze bespelen bijvoorbeeld een ander instrument, doen een andere sport, zijn heel goed in bepaalde vakken of juist niet. Bovendien worden kinderen pas gepest in situaties waarin pesters de kans krijgen om een slachtoffer negatief te benaderen, dus in onveilige situaties.

Het kan erg moeilijk zijn voor een kind dat wordt gepest om hier thuis over te praten. Redenen hiervoor kunnen zijn:

- Schaamte
- Angst dat de ouders met de school of met de pester gaan praten en dat het pesten dan nog erger wordt.
- Het probleem lijkt onoplosbaar.
- Het idee dat het kind niet mag klikken.

Mogelijke signalen van gepest worden (ook van belang voor ouders):

- Niet meer naar school willen.
- Niet meer over school vertellen thuis.
- Nooit meer andere kinderen mee naar huis nemen of bij anderen gevraagd worden.
- Slechtere resultaten op school dan vroeger.
- Regelmatig spullen kwijt zijn of met kapotte spullen thuiskomen.
- Regelmatig hoofdpijn of buikpijn hebben.
- Blauwe plekken hebben op ongewone plaatsen.
- Niet willen slapen, vaker wakker worden, bedplassen, nachtmerries hebben.
- De verjaardag niet willen vieren.
- Niet buiten willen spelen.
- Niet alleen een boodschap durven doen.
- Niet meer naar een bepaalde club of vereniging willen gaan.
- Bepaalde kleren niet meer willen dragen.
- Thuis prikkelbaar, boos of verdrietig zijn.
- Vaak 'ziek' zijn.

2.2 De pester

Pesters zijn vaak de sterkeren in hun groep. Ze dwingen hun populariteit af door stoer en onkwetsbaar gedrag. Pesters krijgen vaak andere kinderen mee, want wie meedoet, loopt zelf de minste kans om slachtoffer te worden.

Pestgedrag kan een aantal dieper liggende oorzaken hebben:

- Een problematische thuissituatie.
- Een vaak gevoelde anonimiteit (ik besta niet). Als een pester zich verloren voelt binnen een grote groep, kan hij zich belangrijker maken door een ander omlaag te drukken.
- Het moeten spelen van een niet-passende rol.
- Een voortdurende strijd om de macht in de klas.
- Een niet-democratisch leefmilieu binnen de school; een docent is autoritair en laat op een onprettige wijze blijken dat hij de baas is. Dergelijke spanningen kunnen op een zondebok worden afgereageerd.
- Een gevoel van incompetentie op school (slechte cijfers of een laag niveau).
- Een zwak gevoel van autonomie (te weinig zelfstandigheid en verantwoordelijkheid).

- Zelf gepest zijn.

2.3 De meelopers en de andere leerlingen

Meelopers zijn leerlingen die (incidenteel) meedoen met het pesten. Dit gebeurt meestal uit angst om zelf in de slachtofferrol terecht te komen, maar het kan ook zo zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en dat ze denken in populariteit mee te liften met de pester. Verder kunnen leerlingen meelopen uit angst vrienden of vriendinnen te verliezen.

De meeste leerlingen houden zich afzijdig als er wordt gepest. Ze voelen zich wel vaak schuldig over het feit dat ze niet in de bres durven **springen** voor het slachtoffer of hulp inschakelen.

Met opmerkingen [Av1]: durven springen

2.4 Het aanpakken van pesten

Pesten is onacceptabel en de omvang en ernst van het probleem vragen om een duidelijke en krachtige reactie vanuit de school. De grote vraag is hoe dat het beste kan en vooral ook hoe we dat als team het beste kunnen aanpakken.

3 Anti-pestbeleid: uitgangspunten

Het anti-pestbeleid vormt de verklaring van de vertegenwoordiging van de school en de ouders waarin is vastgelegd dat we pestgedrag op school niet accepteren en dit volgens een vooraf bepaalde handelwijze gaan aanpakken.

Een dergelijk anti-pestbeleid kan alleen functioneren als aan bepaalde voorwaarden is voldaan:

1. Pesten moet als een probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen; leerkrachten, onderwijsondersteunend personeel, ouders en leerlingen.
Met het ondertekenen van dit anti-pestbeleid laten alle betrokken partijen zien dat zij bereid zijn tot samenwerking om de problemen rond pesten aan te pakken. Het Nationaal Onderwijsprotocol tegen Pesten is opgenomen in bijlage I.
2. De school is actief in het scheppen van een veilig, pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als onacceptabel gedrag wordt ervaren.
3. Docenten en onderwijsondersteunend personeel moeten pesten kunnen signaleren en vervolgens duidelijk stelling nemen tegen het pesten.
4. De school moet beschikken over een directe aanpak wanneer het pesten de kop opsteekt (zie bijvoorbeeld dit anti-pestbeleid).
5. De school verzorgt preventieve (les)activiteiten.

3.1 Algemene en schoolspecifieke aanpak

Door het ondertekenen van dit anti-pestbeleid heeft de school zich verbonden aan de vijfsporenaanpak. Dit houdt in:

1. **De algemene verantwoordelijkheid van de school**
 - a. De school zorgt dat de directie, de coördinatoren en leerkrachten voldoende informatie hebben over het pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten.
 - b. De school werkt aan een goed beleid rondom pesten, zodat de veiligheid van leerlingen binnen de school zo optimaal mogelijk is.

2. Schoolspecifieke aanpak t.a.v. het bieden van steun aan de jongere die gepest wordt

Het eerste wat de school moet doen is zorgen voor goede opvangmogelijkheden. Daarnaast is het belangrijk dat de school beschikt over gepaste maatregelen en acties om pestende leerlingen op een beter spoor te krijgen. Als derde taak zou de school moeten voorzien in een gepast opvolgings- en nazorgtraject voor de betrokken leerlingen

OPVANG VAN SLACHTOFFERS

Als er melding gemaakt wordt van pestgedrag, moeten de klachten altijd ernstig genomen worden. Klachten zijn immers subjectief en kunnen verschillen van leerling tot leerling. Bovendien is het van belang dat problemen niet te snel 'geïndividualiseerd' worden. Het ontstaan van probleemgedrag kan immers verklaard worden vanuit een wisselwerking tussen de leerling en zijn omgeving (klas, groep, leerkracht, school).

WAT ZIJN GOEDE OPVANGMOGELIJKHEDEN?

- Aandacht voor feiten en beleving. Tijdens een opvanggesprek tracht men niet enkel de feiten te achterhalen, maar gaat men ook op zoek naar de beleving van de leerling. Op die manier kan men zich een beeld vormen van de ernst van de situatie.
- Context en voorgeschiedenis beluisteren. Incidenten vallen meestal niet plots uit de lucht. Voor een goed begrip is het belangrijk de aanloop naar een incident te kennen. Ook groepsdruk kan hierbij een rol spelen.
- Geen waardeoordelen uitspreken. Het is van belang om de beleving van het slachtoffer in kaart te brengen zonder hier een waardeoordeel aan te verbinden. Wat het slachtoffer reëel voelt of ervaart, geldt als vertrekpunt voor de verdere aanpak.
- Actief luisteren. Dit kan je doen door:
 - oogcontact te maken met de leerling;
 - af en toe te knikken;
 - een open lichaamshouding aan te nemen;
 - te parafraseren, na te gaan of je, hetgeen de leerling zegt, juist interpreteert;
 - emoties te interpreteren;
 - je eigen oordeel achterwege te laten;
 - de leerling de nodige tijd te geven om zijn of haar verhaal te vertellen.

HOE VERLOOPT EEN OPVANGGESPREK?

- Emotionele ontlading. Tijdens een eerste gesprek zal het slachtoffer vooral emotioneel zijn en de behoefte voelen om even stoom af te blazen.
- Zicht krijgen op de complexiteit van de probleemsituatie. Door middel van het stellen van vragen kan men vervolgens meer inzicht proberen te krijgen in de concreet ervaren situatie.
- Peilen naar de verwachtingen. Vooraleer het gesprek wordt afgerond, is het belangrijk na te gaan wat de betrokken leerling verwacht.

3. Schoolspecifieke aanpak t.a.v. het bieden van steun aan de pester

Naast een opvanggesprek van het slachtoffer, moet er ook gezorgd worden voor een tussenkomst om het ongewenst gedrag naar leerlingen toe aan te pakken. Daarbij is het belangrijk om de pestende leerling(en) met zijn/hun gedrag te confronteren en duidelijk aan te geven dat dit gedrag niet getolereerd wordt. Dit kan de eerste keer gebeuren wanneer men een pesterij opmerkt, maar ook nadien wanneer men hierover met de pestende leerling(en) in gesprek gaat. Een gouden regel is wel dat men steeds voorrang geeft aan het gesprek met het slachtoffer. Hij of zij beslist mee welke informatie eventueel kan worden meegenomen naar het gesprek met de pestkop(pen).

WAT ZIJN AANDACHTSPUNTEN VOOR EEN AANPAKGESPREK?

Neem de aangesproken leerling(en) apart;

Spreek elke leerling aan over concreet gedrag dat men geobserveerd heeft of waarvan melding is geweest;

Geef recht op anonimiteit van het slachtoffer;

Wijs op de verantwoordelijkheid van de leerling die pest;

Keur het gedrag af, maar niet de persoon;

Blijf vertrouwen uitdrukken in de samenwerking met de pestende leerling(en). Toon begrip voor eventuele persoonlijke problemen van de pester, maar zie dit niet als een rechtvaardiging voor de pesterijen.

4. Schoolspecifieke aanpak t.a.v. het betrekken van de middengroep bij het probleem

Medeleerlingen kunnen ook helpen door het pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten en gesprekken te gaan voeren over wat ze gezien hebben. Alle leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.

5. Algemene aanpak t.a.v. het bieden van steun aan de ouders

- a. Ouders die zich zorgen maken over pesten worden serieus genomen.
- b. De school werkt samen met de ouders om het pesten aan te pakken.
- c. De school geeft adviezen aan de ouders in het omgaan met hun gepeste of pestende kind.
- d. De school verwijst de ouders wanneer nodig naar deskundige hulpverleners.

Adviezen aan de ouders van onze school:

Ouders van slachtoffer;

Houdt de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespectvergroet worden of weer terug komen.
Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van pesters:

Neem het probleem van uw kind serieus
Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden
Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
Besteed extra aandacht aan uw kind
Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van de school staat.

Alle andere ouders:

Neem de ouders van het gepeste kind serieus
Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag
Geef zelf het goede voorbeeld
Leer uw kind voor anderen op te komen.
Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

4 Het stappenplan na een melding van pesten

4.1 Plan van aanpak

Iedere melding en/of signalering van pestgedrag wordt serieus genomen. Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten proberen zij en wij er eerst zelf (en samen) uit te komen. Op het moment dat een leerling er niet uitkomt legt hij/zij dit voor aan de leerkracht. Op het moment er een melding wordt gemaakt van pestgedrag of de leerkracht signaleert pestgedrag, worden de volgende stappen ondernomen. Deze stappen zijn erop gericht om het pestgedrag zo snel mogelijk te stoppen.

Stap 1 Individueel gesprek

De leerkracht heeft een individueel gesprek met de betrokken leerlingen. Aan de hand van zo concreet mogelijke voorvallen uit het recente verleden wordt een analyse gemaakt en de ernst van de situatie ingeschat. De leerkracht stelt hierbij de IB'er op de hoogte. Als eerste

worden de ouders op de hoogte gesteld en vervolgens de betrokken partijen zoals overblijfouders, naschoolse opvang en het team. Leerkracht zal nauwkeurig observeren en registreren in het digitaal leerlingvolgsysteem (Parnassys).

Stap 2 Gezamenlijk gesprek

De leerkracht heeft een gezamenlijk gesprek met de betrokken leerlingen. Het probleem wordt duidelijk en helder geformuleerd. In overleg met beide partijen worden concrete afspraken gemaakt om pestgedrag tegen te gaan/ te stoppen. Als er meerdere leerlingen uit de groep betrokken zijn bij het pestgedrag zal de leerkracht klassikaal aandacht schenken aan het probleem, waarbij gebruik gemaakt kan worden van beschikbare methoden. Binnen één week vindt eerste evaluatie plaats met de kinderen. Er wordt terugkoppeling naar de ouders gedaan. Leerkracht zal nauwkeurig observeren en registreren in het digitaal leerlingvolgsysteem (Parnassys).

Stap 3 Wanneer het pestgedrag niet stopt

Wanneer blijkt dat er signalen zijn dat de situatie niet is verbeterd wordt er in samenspraak met de IB'er een groepsplan gemaakt. De betrokken ouders zullen op de hoogte gesteld worden van dit plan. Na 6 weken wordt dit plan geëvalueerd, zijn de doelen gehaald? Gesprek met de betrokken leerlingen (leerkracht kan zelf inschatten wat het beste is: individueel of afzonderlijk). Is het gelukt om de afspraken na te komen?

Plan wordt met IB'er geëvalueerd en betrokken ouders worden geïnformeerd. Wanneer doelen zijn behaald wordt plan afgesloten. Wanneer doelen niet zijn behaald volgt stap 4.

Stap 4 Wanneer doelen niet zijn behaald

Doelen groepsplan niet behaald, de volgende 2 stappen zijn mogelijk:

- a. Doelen bijstellen, opnieuw stap 3 volgen.
- b. Groot overleg; aanwezig IB'er, directie en betreffende leerkracht.
 - Wanneer individueel traject nodig is wordt de betreffende leerling besproken in het CLB. Tijdens dit overleg wordt gekeken welk traject op dat moment het meest geschikt is. Ouders mogen aansluiten of er wordt een terugkoppeling naar de ouders gedaan. Alle afspraken worden geregistreerd op de leerlingkaart in Parnassys.

Stap 5 Protocol grensoverschrijdend gedrag

Mocht al het bovenstaande niet het gewenste effect hebben, zullen wij overgaan tot schorsing en eventueel verwijdering als het gedrag niet stopt.

4.2 Schorsing

Wanneer het verplichte pestproject geen blijvende vruchten afwerpt, volgt eerst een time-out, waarnaar er over kan worden gegaan tot een schorsing. Het protocol voor time-out en schorsing staat vermeld in de Bovenschoolse Schoolgids Stichting Quadraten.

4.3 Schoolverwijdering

Wanneer de leerling ondanks alle inspanningen van de betrokken partijen koppig blijft volharden in het ongewenste pestgedrag, kan het besluit tot verwijdering in gang worden gezet. Het protocol voor verwijdering staat vermeld in de Bovenschoolse Schoolgids Stichting Quadraten.

Met opmerkingen [PP2]: Mogelijkheid van een time-out met waarschuwingsbrief?

5 Cyberpesten

5.1 Wat is cyberpesten?

Cyberpesten (of digitaal pesten) is het pesten of misbruiken via het internet en via mobiele telefoon. Het gaat hierbij om kwetsende of bedreigende teksten, bijvoorbeeld via chatprogramma's of social media. Er kan ook sprake zijn van beledigende foto's, video's of persoonlijke gegevens van het slachtoffer, die op internet worden geplaatst. Bijvoorbeeld via sociale netwerksites zoals Facebook, Instagram, Whatsapp en Twitter. Wanneer er sprake is van één of meerdere daders die een slachtoffer doelbewust lastig blijft vallen op internet, is er sprake van cyberstalking.

Met opmerkingen [RK3]: En instagram

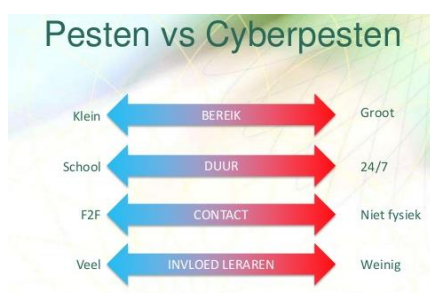
Cyberpesten kan nog veel harder zijn dan pesten in het gewone, dagelijkse leven. Dit komt doordat de daders gemakkelijk anoniem kunnen blijven en de reikwijdte van het internet veel groter is. Tegelijkertijd komen kinderen er op steeds jongere leeftijd mee in aanraking door de toegenomen digitalisering. Uit onderzoek blijkt dat ruim 60.000 kinderen herhaaldelijk wordt gepest via internet. Dit geeft de omvang en ernst van het probleem aan. Pesterijen kunnen jarenlang duren en ernstige psychische gevolgen hebben voor het slachtoffer.

5.1.1 Hoe wordt er gepest?

- Pestmail (schelden, beschuldigen, roddelen, beledigen).
- Stalking: het stelselmatig lastig vallen van iemand door het blijven sturen van hate-mail of het dreigen met geweld in chatrooms.
- Het tegenkomen van ongewenst materiaal zoals: porno en kinderporno, gewelddadig materiaal etc.
- Ongewenst contact met vreemden.
- Webcam-seks: beelden die ontvangen worden kunnen opgeslagen worden en te zijner tijd misbruikt worden.
- Hacken: gegevens stelen of instellingen aanpassen. Ook het uit naam van een ander versturen van pestmail.

Met opmerkingen [RK4]: Ook whatsappen?

5.1.2 Wat is het verschil tussen pesten en cyberpesten?

5.1.3 Het stappenplan voor de school na een melding van cyberpesten

1. Bewaar de berichten. Probeer de berichten waarin het pestgedrag voor komt te bewaren. Vertel leerlingen hoe ze dat kunnen doen (afdrukken, selecteren en kopiëren, chatgesprekken opslaan).
2. Blokkeren van de afzender. Leg de leerling zo nodig uit hoe hij/zij de pestmail kan blokkeren.
3. Probeer de dader op te sporen. Soms is de dader te achterhalen door uit te zoeken van welke computer op school het bericht is verzonden. Neem contact op met de ICT-coördinator of de systeembeheerder. Het is mogelijk om van het IP-adres van de e-mail af te leiden van welke computer het bericht is verzonden. Ook is er van alles mogelijk via de helpdesk.
4. Neem contact op met de ouders van de gepeste leerling. Geef de ouders voorlichting over welke maatregelen zij thuis kunnen nemen.
5. Verwijs de ouders zo nodig door. Er zijn twee telefoonnummers die ouders kunnen bellen met vragen, namelijk:
 - a. 0800-5010: de onderwijstelefoon
 - b. 0900-11131113: de vertrouwensinspectie
6. Adviseer aangifte. In het geval dat een leerling stelselmatig wordt belaagd is er sprake van stalking en dan kunnen de ouders aangifte doen. Ook wanneer het slachtoffer lichamelijk letsel of materiële schade is toegebracht, kan de politie worden ingeschakeld. Zo nodig kun je verwijzen naar Bureau Slachtofferhulp (www.slachtofferhulp.nl, tel: 0900-0101).
7. De counselor. Verwijs de pester en/of de gepeste door naar de counselor wanneer verdere begeleiding nodig is.
8. Zie verder de *Schoolspecifieke aanpak hoofdstuk 3*

6 Bijlagen

Bijlage I: Nationaal onderwijsprotocol tegen pesten

Het Nationaal onderwijsprotocol tegen Pesten beoogt via samenwerking het probleem van het pestgedrag bij kinderen aan te pakken en daarmee het geluk, het welzijn en de toekomstverwachting van kinderen te verbeteren.

De ondertekenaars van dit protocol verklaren het volgende:

1. Pesten is een wezenlijk en groot probleem. Uit onderzoek blijkt dat één op de vier kinderen (+ 375.000) in het basis- of primair onderwijs en één op de zestien leerlingen (+ 56.000) in het voortgezet onderwijs slachtoffer zijn van pestgedrag. Pestgedrag is schadelijk tot zeer schadelijk voor kinderen, zowel voor de slachtoffers als voor de pesters. De omvang en zwaarte van het probleem leidt tot de noodzaak van een aanpak door alle opvoeders van kinderen en jongeren, in het bijzonder door de leraren en door de ouders.
2. Het bevoegd gezag en directie gaan uit van een zo goed mogelijke samenwerking tussen leraren ouders en leerlingen, gebaseerd op het afgesproken beleid. Het doel is het vinden van een passend antwoord op het pestprobleem.
3. Onze school wenst een samenwerking, zoals bedoeld onder punt 2, ook daadwerkelijk aan te gaan, te stimuleren en te onderhouden.
 - a. [De ondertekenaars van dit protocol verbinden zich te werken volgens de stichtingbrede en schoolspecifieke afspraken](#)
 - b. het bewust maken en bewust houden van de leerlingen van het bestaan en de zwaarte van het pestprobleem.
 - c. Het bewust maken en bewust houden van de (levenslange) gevolgen van pesten.
 - d. Een gerichte voorlichting over de preventie en de aanpak van het pesten aan alle ouders van de school.
 - e. Het zorgen voor een voor iedere aan de school verbonden persoon toegankelijke, actuele informatie over het pestprobleem, met als speciaal aandachtspunt informatie voor de leerlingen.
 - f. Het beschikbaar stellen van geld waarmee de scholing van personeelsleden, lesmaterialen, lezingen, activiteiten voor ouders, de aanschaf van boeken en andere informatie wordt bekostigd.
 - g. Het invoeren van een sociaal-emotioneel leerlingvolgsysteem op school, zodat probleemgedrag bij leerlingen zo vroeg mogelijk kan worden onderkend en tegengegaan.
4. Het bevoegd gezag en de directie zorgen voor publicatie van dit beleid. *(naar keuze op website, ouderportaal, VenstersPO)*

Naam en plaats van de school: ##ORGANISATIE##

Datum: ##DATUM##

Bijlage II: Leidraad voor een gesprek met de gepeste leerling

Feiten

- Klopt het dat je gepest wordt? (h)erkenning van het probleem.
- Door wie word je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer?).
- Waar word je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer plekken?).
- Hoe vaak word je gepest?
- Hoe lang speelt het pesten al?
- Weten je ouders of andere personen dat je gepest wordt?
- Wat heb je zelf tot nu toe aan het pesten proberen te doen?
- Zijn er jongeren die jou wel eens proberen te helpen?
- Wat wil je dat er nu gebeurt; wat wil je bereiken?

Aanpak

Bespreek samen met de leerling wat hij/zij kan doen tegen het pesten en bekijk waar de leerling aan wil werken om de situatie te verbeteren.

Let daarbij op de volgende aspecten:

- Hoe communiceert de leerling met anderen?
- Welke lichaamstaal speelt een rol?
- Hoe gaat de leerling om met zijn gevoelens en hoe maakt hij deze kenbaar aan anderen?
- Heeft de leerling genoeg vaardigheden om weerbaar gedrag te tonen naar de pester?

Gepeste jongeren lopen vaak rond met het gevoel dat er iets mis is met ze. Daardoor hebben ze moeite om voor zichzelf op te komen. Ergens is er iets in zichzelf dat de pester gelijk geeft. Besteed hier aandacht aan, **want niemand kan een ander klein maken zonder diens toestemming.**

Bijlage III: Leidraad voor een gesprek met een leerling die pest

Doel van het gesprek

Het doel van dit gesprek is driedelig:

- De leerling confronteren met zijn gedrag en de pijnlijke gevolgen hiervan.
- Achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen.
- Het schetsen van de stappen die volgen wanneer het pestgedrag niet stopt.

Confronteren

Confronteren en kritiek geven is niet hetzelfde. Confronteren is:

- Probleemgericht en richt zich op gedrag wat waar te nemen is.
Zodra we interpretaties gaan geven aan gedrag, wordt het persoonsgericht, bijvoorbeeld: *“Je hebt cola in de tas van Piet laten lopen. Dat doe je zeker omdat je graag de lolligste bent!”*
Zodra we gaan interpreteren reageren we een gevoel van frustratie op die ander af en zijn we gestopt met confronteren en begonnen met kritiseren.
- Relatiegericht. Je bent heel duidelijk op de inhoud, in wat je wilt en niet wilt maar met behoud van de relatie, bijvoorbeeld: *“Ik vind dat je heel erg gemeen doet tegen haar en ik wil dat je daarmee ophoudt.”*
Zeg nooit: *“Je bent heel gemeen.”* Je wilt duidelijk verder met de jongere. Kritiek op de persoon voelt als een beschuldiging/afwijzing. Eigenlijk zeg je daarmee dat de pester een waardeloos mens is.
- Specifiek blijven. Je benoemt de situatie waar het over gaat en vermijdt woorden als ‘altijd’, ‘vaak’ en ‘meestal’. Kritiek wordt vaak algemeen.
- Veranderingsgericht. Je stelt zaken vast en gaat vervolgens inventariseren hoe het anders kan.

Achterliggende oorzaken

Nadat het probleem benoemd is, richt jij je op het waarom? Hoe komt het dat je dit gedrag nodig hebt? Wat levert het jou op? Wat reageer je af op die ander? Etc.

Maak duidelijk dat er een tekort aan empathisch vermogen zichtbaar wordt in dit gedrag. Wat ga je daaraan doen? Bied zo nodig hulp aan van de counselor (op vrijwillige basis).

Het pestgedrag moet stoppen

Wees duidelijk over de stappen die volgen, wanneer het pestgedrag niet stopt (zie richtlijnen pesten).

Bijlage IV: Bruikbare links bij (cyber)pesten

Algemene zoekpagina's

- www.pesten.startkabel.nl
- www.pesten.startpagina.nl

Pesten (algemeen)

- www.pestweb.nl
Website van het APS met informatie, advies en tips over pesten voor kinderen, jongeren, ouders en leerkrachten.
- www.pesten.net
Voor en door slachtoffers. Opgericht door Bob van der Meer.
- <https://www.mediawijsheid.nl/onlinepesten/>
Website van Mediawijsheid met informatie, advies en tips over pesten voor kinderen, jongeren, ouders en leerkrachten.

Cyberpesten / veilig internetgebruik / veilige school

- www.stopdigitaalpesten.nl
Campagne van SIRE (Stichting Ideële Reclame)
- www.digibewust.nl
Een informatieve site van het Ministerie van Economische zaken, over het veilig gebruik van internet.
- www.ppsi.nl
PPSI is het expertisecentrum van het APS op het gebied van het voorkomen en bestrijden van seksuele intimidatie en seksueel misbruik in het onderwijs. Je kunt er ook terecht voor informatie over pesten, agressie, geweld, discriminatie en racisme.
- www.schoolenveiligheid.nl
Centrum School en Veiligheid van het APS verzamelt en verspreidt informatie en deskundigheid op het gebied van schoolveiligheid.
- www.veilig.kennisnet.nl
Handreikingen en links voor ouders, leraren, kinderen, scholieren, schoolmanagers en ICT-coördinatoren.

Gebruik van dit anti-pestbeleid

Het geheel of gedeeltelijk gebruik van dit anti-pestbeleid is uitsluitend toegestaan door de rechtmatige licentienemer van YourSafetynet school+. Enkele richtlijnen van dit anti-pestbeleid zijn afkomstig van Pestweb.

De inhoud van dit anti-pestbeleid met de daarbij behorende procedures zijn beschermd door copyright © waardoor het niet toegestaan om dit protocol:

- te vermenigvuldigen en/of openbaar te maken door middel van druk, fotokopie, microfilm of op enigerlei wijze zonder nadrukkelijke schriftelijke toestemming van Media Security Networks BV
- te gebruiken indien het legitieme recht tot gebruik van het YourSafetynet school+ softwareprogramma is vervallen

Dit anti-pestbeleid is zorgvuldig en naar beste weten samengesteld. Regel- en wetgeving zijn voortdurend aan verandering onderhevig waardoor Media Security Networks BV niet kan instaan voor de juistheid of volledigheid hiervan. Media Security Networks BV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard dan ook, als gevolg van handelingen en/of beslissingen die op basis van dit protocol zijn genomen.